

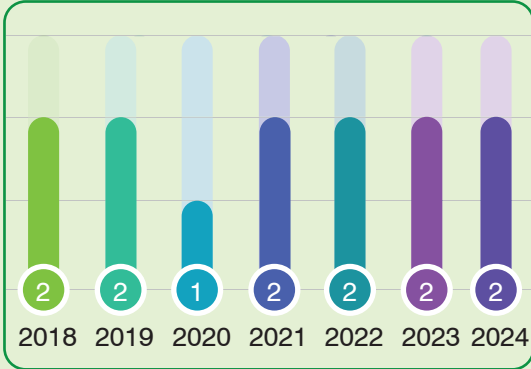
Öğrenme Çıktısı

T.0.5.21. Söz varlığı unsurlarının kaynaklardaki (sözlük, genel ağ vb.) diğer anlamlarını ve varsa görsel karşılığını (resim, işaret, emoji vb.) belirler. Ayrıca üzerinde çalışılan söz varlığı unsurlarıyla ilgili (eş veya yakın anlamlı kelime, zıt anlamlı ve eş sesli kelime, çağrıştırdığı kelime, atasözü, deyim, kalıp söz, terim, ikileme, yani pekiştirme) kelimeleri tespit edip aralarındaki anlam ilişkilerini ortaya koyar.

NOT: Bu fasikülde çok anlamlılık, gerçek ve mecaz anlam konularına yer verilmiştir.

LGS Analizi

"Sözcükte anlam" konusu ile ilgili LGS'de çıkan soruların yıllara göre dağılımı aşağıdaki grafikte verilmiştir.

Püf Noktalar / Önemli Uyarılar

- Bir sözcük kullanıldığı cümleye göre anlam kazanır.
- Gerçek anlam, bir sözcüğün sözlükteki ilk anlamıdır.
- Mecaz anlam, sözcüğün gerçek anlamından uzaklaşarak kazandığı yeni anlamdır.

Kişisel Notlar

1.

Gitar çalan bir genç bir anda herkesin dikkatini çekmişti.

Bu cümledeki boşluğa getirilebilecek aşağıdaki sözcüklerden hangisi gerçek anlamı değildir?

- A) gözlüklü B) yetenekli
C) havalı D) zayıf

2.

I Bu boyayı biraz daha açmalıyız.

II Pencereyi açıp derin nefes aldı.

III Belediye işçileri su borusunu açmak için gelmiş.

IV Okulun yakınına pide salonu açmışlar.

Numaralanmış cümlelerde "açmak" sözcüğünün anlamları arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Yakışmak, güzel göstermek
B) Rengin koyuluğunu azaltmak
C) Bir şeyi kapalı durumdan açık duruma getirmek
D) Tıkalı bir şeyi bu durumdan kurtarmak

3. Aşağıdaki cümlelerin karşısına altı çizili sözcükler gerçek anlamlıysa G, mecaz anlamlıysa M yazılacaktır.

Yeni fikirlere karşı bu kadar <u>kapalı</u> olmamalısın.	
Kahvaltıda mutlaka <u>haşlanmış</u> yumurta yer.	
Programda yüreğimize <u>dokunan</u> şiirler okurdu.	
Derimizin en <u>kalın</u> olduğu yer topuklarımızdır.	

Buna göre oluşturulacak tablo aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A)	<table><tr><td>G</td></tr><tr><td>M</td></tr><tr><td>G</td></tr><tr><td>M</td></tr></table>	G	M	G	M	B)	<table><tr><td>M</td></tr><tr><td>M</td></tr><tr><td>G</td></tr><tr><td>M</td></tr></table>	M	M	G	M	C)	<table><tr><td>M</td></tr><tr><td>G</td></tr><tr><td>M</td></tr><tr><td>G</td></tr></table>	M	G	M	G	D)	<table><tr><td>G</td></tr><tr><td>G</td></tr><tr><td>M</td></tr><tr><td>M</td></tr></table>	G	G	M	M
G																							
M																							
G																							
M																							
M																							
M																							
G																							
M																							
M																							
G																							
M																							
G																							
G																							
G																							
M																							
M																							

4. ♥ Sobadaki meşe odunları harıl harıl yanıyordu.

● Hava kararınca sokak lambaları yanar.

◆ Birimize kitaptan rastgele bir şey sorarsa yandık.

▲ Bu ay futbol oynayamayacağıma yanıyorum.

Sembollerle gösterilen cümlelerin hangilerinde "yanmak" sözcüğü gerçek anlamıyla kullanılmıştır?

- A) ♥ ● B) ● ◆
C) ◆ ♥ D) ◆ ▲

5. Bir sözcüğün gerçek anlamından uzaklaşarak kazandığı yeni anlama "mecaz anlam" denir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "arka" sözcüğü mecaz anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Evin arkasında büyük bir yüzme havuzu vardı.
B) Kimse ona bir şey söyleyemezdi, ne de olsa arkası sağlamdı.
C) Kaldırımında yürüyen adama bir motosiklet arkadan hızla çarpmış.
D) Kağıdın arkasında bir adres ve telefon numarası yazıyordu.

6. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi karşısında verilen anlama uygun kullanılmıştır?

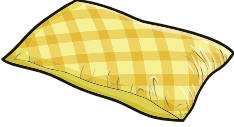
	Kullanımı	Anlamı
A)	Turnuvaya kadar çok sıkı çalışacağını söyledi.	Güçlü ve çabuk
B)	Benzin ve akaryakıt fiyatları düştü.	Eksilmek, azalmak
C)	Ağaçların tepesinde hiç yaprak kalmamış.	Bir şeyin en üstteki bölümü
D)	Finalde rakibini ezip geçtiler.	Yenmek

7.

Yumuşak

"Yumuşak" sözcüğünün mecaz anlam ifade etmesi için boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A)

minder

B)

ses

C)

hamur

D)

kazak

8.

Tarlayı sürüp buğday ektiler.

Kremi eline ve yüzüne sürdü.

Yolculuğumuz beş saat sürdü.

Araba sürmeyi dayısı öğretmiş.

Yukarıdaki cümlelerde "sürmek" sözcüğü kaç farklı anlamda kullanılmıştır?

A) 4

B) 3

C) 2

D) 1

9.

Ah bu türküler

Türkülerimiz

Ana sütü gibi candan

Ana sütü gibi temiz

Türkülerde tüter dağ dağ, yayla yayla

1

Köyümüz, köylümüz, memleketimiz.

Ah bu türküler

2

Köy türküleri

Dilimizin tuzu biberi

3

4

Memleket ahvalini onlardan sor

Bu dizelerde numaralanmış sözcüklerden hangileri gerçek anlamlıdır?

A) 1 ve 2

B) 2 ve 3

C) 1 ve 3

D) 3 ve 4

10.

En iyisi sevinmeyi öğrenelim, böylece başkalarına acı vermeyi ve acıları düşünmeyi unuturuz.

Bu cümledeki altı çizili sözcüklerin anlam özelliği aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A) Gerçek - Gerçek

B) Gerçek - Mecaz

C) Mecaz - Gerçek

D) Mecaz - Mecaz

1.

Teflon tavaya koyduğunuz tereyağında mısır ununu güzelce kavurun. İçine su ve rendelenmiş kaşar peynirini de ekleyip hızlıca karıştırın.

Aşağıdakilerden hangisinde "karıştırmak" sözcüğü bu cümledeki anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Çocukların isimlerini genelde karıştırır.
- B) Tahinle pekmezi karıştırıp kahvaltı sofrasına getirdi.
- C) Bu gürültüde aklım karışıyor, başka yere gidelim.
- D) Resim dosyamı benden izinsiz kim karıştırdı?

2.

- A) Acele, hemen
- B) Topluluk
- C) Kısa bir süre içinde

Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi yukarıda verilen anlamlardan herhangi birini karşılamaz?

- A) Çocuklar, yurda dönen kafileyi çiçeklerle karşıladı.
- B) Ayağım kaydı, merdivenden düşeyazdım.
- C) Hasta yakınlarına tez haber verin, gelsinler.
- D) Ekmek neredeyse pişer, beklerseniz sıcakık yer-siniz.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "dokunmak" sözcüğü, karşısında verilen anlama uygun olarak kullanılmamıştır?

	Cümleler	Anlamı
A)	Kahvaltıda yediğim börek bana dokundu.	Sağlığını bozmak
B)	Onu gözyaşı içinde görmek bize çok dokundu.	İnsanın içine işlemek, duygulandırmak
C)	Çekmecedeki günlüğüne kimse dokunmasın.	Karıştırmak
D)	Bu köyde dokunan halılar dünyanın dört bir yanına gidiyor.	El sürmek, temas etmek

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcükle ayraç içinde verilen anlam uyuşmamaktadır?

- A) Yemeği fazla kaçırmışım, bir de üstüne ayan içince bir ağırlık bastı. (Uyuşukluk, gevşeklik)
- B) Yoğun kar nedeniyle çevre köylerle bağlantı kesildi. (İki veya daha çok şeyin birbiriyle bağlı bulunması, irtibat, ilişki)
- C) Şeker gibi ciddi bir rahatsızlığı olanların dikkat etmesi gerekir. (Ağır, tehlikeli)
- D) Elli yılda büyük bir kültür boşluğu belirdi. (İçinde hiçbir cisim bulunmayan mekân)

Uygulama Testi

SÖZCÜKTE ANLAM

5. Mecaz anlam, bir sözcüğün gerçek anlamından uzaklaşarak kazandığı yeni anlamdır.

Aşağıdakilerden hangisinde altı çizili sözcük mecaz anlamıyla kullanılmıştır?

A)

Dikkat! Havuz çok derin. Lütfen çocukları uzak tutunuz.

B)

İnce kumlarla yapılan bu sıra dışı sanat eserleri görül-meye değer.

C)

Sigara içerek geleceğinizi yakmayın.

D)

Kesilen her ağaç, çöle bir adım yaklaş-mak demektir.

6. Aşağıdaki cümlelerin karşısına altı çizili kelimeler gerçek anlamlıysa G, mecaz anlamlıysa M yazılacaktır.

Ayrılık acısı yüreğini yaktı.

Kuyunun derinliği on metreymiş.

Bu ağır sözler bizi üzdü.

Buna göre oluşturulacak tablo aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A)

M
G
G

B)

G
M
M

C)

G
M
G

D)

M
G
M

- 7.

I Çirkin yapıları örtecek güzel yapılar kuralım.

II Yazın balkona çıkar, uzun uzun ha-yaller kurardı.

III Taze salatalıklardan turşu kurdu.

IV Dünyanın en büyük imparatorluğunu kurdu.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde "kurmak" sözcüğü, "gereken şartları hazırlayıp kendi kendine olmaya bırakmak" anlamında kullanılmıştır?

A) I

B) II

C) III

D) IV

1.

 Türk Dil Kurumu
Sözlükleri

durmak

ç ü ğ ı ö ş ü â ĩ ü

GÜNCEL TÜRKÇE SÖZLÜK

durmak, -ur

1. Hareketsiz durumda olmak
2. İşlemez olmak, çalışmamak
3. Bir yerde bir süre oyalanmak, eğlenmek, eğlenmek
4. Varlığını sürdürmek

Türk İşaret Dili
Parmak Alfabetesiyle Gösterilişi

d u r m a k

Yukarıda "durmak" sözcüğünün bazı anlamları verilmiştir.

Buna göre;

UNESCO'nun Dünya Mirası Listesi'nde yer alan Nemrut Dağı birçok tarihi esere ev sahipliği yapmaktadır. Milattan Önce 162 yılında bu bölgede yaşayan Kommagene Krallığı tarafından, Nemrut Dağı'nın tepesine dev heykellerin bulunduğu görkemli bir mezar yapıldı. Bu heykeller aradan asırlar geçmesine rağmen tüm ihtişamıyla duruyor. Her yıl yüzlerce turistin ziyaret ettiği Nemrut Dağı'nda gün doğuşunu ve gün batışını izlemek bambaşkadır.

bu metinde "durmak" sözcüğü yukarıda numaralanmış anlamlardan hangisiyle kullanılmıştır?

A) 1

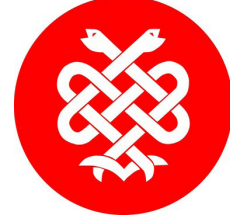
B) 2

C) 3

D) 4

2.

Ünlü tıp bilgini Hipokrat, yüksek standarttaki düşünceleri ile dikkat çekiyordu. Doktorlara sürekli olarak temiz, düzenli, dürüst, soğukkanlı, anlayışlı ve ciddi olmalarını öğütüyor; hasta kayıtlarının düzenli ve anlaşılır bir şekilde tutulmasını salık veriyor hatta doktorların tırnak uzunluğunun bile belli bir ölçüyü geçmemesi gerektiğini söylüyordu. Hastaların hem kendileriyle hem de aile bireyleri ve yaşadıkları çevreyle ilgili gözlemlerinin de tedavi sürecinin bir parçası olduğunu iddia ediyordu. Hipokrat şüphesiz klinik tedavinin mimarı olarak anılmayı hak ediyor.

Aşağıdakilerden hangisi bu metindeki sözcüklerden herhangi birinin anlamını karşılamaz?

- A) Olaylara ve gelişmelere sakin, ılımlı ve temkinli yaklaşan kimse, serinkanlı.
- B) İnsanların her türlü ihtiyacını karşılamaya dayalı bina, gıda, fen, otomobil vb. teknik alanlarda uzmanlaşmış ve bu konuda belli bir eğitim almış kimse.
- C) Bir nesnenin veya olayın dikkatli ve planlı olarak ele alınıp incelenmesi, müşahede.
- D) Çeşitli yöntemlerle hastalığı iyi etme, iyileştirme.

3.

Yemeyi seven insanlar diyetle ekseriyetle pazar-tesi başlar, bir gün sonra da bitirirler.

Bu cümledeki altı çizili sözcük yerine aşağıdakilerden hangisi getirilirse anlamda bir değiş-me olmaz?

- A) erkenden
- B) her gün
- C) sadece
- D) genellikle

4.

- I. Kaybolan kedisinden ümidini kesmiş.
- II. Harçlıklarınızdan yüzer lira kestim.
- III. Kumaşı güzelce kesip elbise dikti.
- IV. Marulları doğrarken elini kesmiş.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde "kesmek" sözcüğü "yaralamak" anlamında kullanılmıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

5. I. İplik çok kalındı, iğne deliğinden zor geçti.
 II. Lokantadan dönerken sizin apartmanın önünden geçersiz.
 III. Müzik merakı ona annesinden geçti.
 IV. Bütün günüm bahçeyi düzenlemekle geçti.

Numaralanmış cümlelerde "geçmek" sözcüğü kaç farklı anlamda kullanılmıştır?

- A) 4 B) 3 C) 2 D) 1

6. Bir sözcüğün herkesçe bilinen, akla ilk gelen yaygın anlamına "temel anlam" denir.

Buna göre aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi temel anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Karşınızdakine göstereceğiniz saygı size geri döner.
 B) Bu gencin köklü bir aileden geldiği her hâlden belli oluyor.
 C) Sabahtan beri soru çözmekten beynim patladı.
 D) Arkadaşlarım doğum günümde beni hediyeyle boğdu.

7.

Yaratıcı yazar kömürü alır, elmas yapar; sonra eleştiriciler o elması kömüre çevirirler.

Bu cümlede altı çizili söz grubunun ifade ettiği anlam aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Adını duyurmak
 B) Çok kıymetli yapmak
 C) Değersizleştirmek
 D) Çalışmak

8.

- Torunlarının olduğu haberini alınca hemen yola çıktılar.
- Sınıftan hemen hemen kimse okuma kitabı getirmemiş.
- Market, evlerinin hemen yakınında açılmıştı.

Bu cümlelerde "hemen" sözcüğünün anlamları arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) aşağı yukarı B) çok
 C) yalnız, sadece D) çabucak

Öğrenme Çıktısı

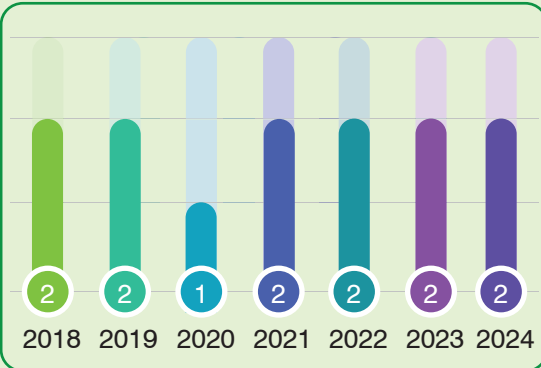
T.0.5.5. Metin bağlamında söz varlığı unsurlarının anlamıyla ilgili ipuçlarını belirleyip ön bilgileriyle ilişkilendirir.

T.0.5.21. Söz varlığı unsurlarının kaynaklardaki (sözlük, genel ağ vb.) diğer anlamlarını ve varsa görsel karşılığını (resim, işaret, emoji vb.) belirler. Ayrıca üzerinde çalışılan söz varlığı unsurlarıyla ilgili (eş veya yakın anlamlı kelime, zıt anlamlı ve eş sesli kelime, çağrıştırdığı kelime, atasözü, deyim, kalıp söz, terim, ikileme, yani pekiştirme) kelimeleri tespit edip aralarındaki anlam ilişkilerini ortaya koyar.

NOT: Bu fasikülde terim anlamlı, somut ve soyut anlamlı sözcükler, ikileme konularına ağırlık verilmiştir.

LGS Analizi

"Sözcükte anlam" konusu ile ilgili LGS'de çıkan soruların yıllara göre dağılımı aşağıdaki grafikte verilmiştir.

Püf Noktalar / Önemli Uyarılar

- Herhangi bir bilim, sanat, spor, meslek vb. dalıyla ilgili özel anlamlı sözcükler "terim"dır.

Örnek: Futbol † Terim değildir.

Penaltı † Terimdir.

- Bir sözcüğün somut anlamlı olması için beş duyumuzun herhangi biriyle algılamamız yeterlidir.

1.

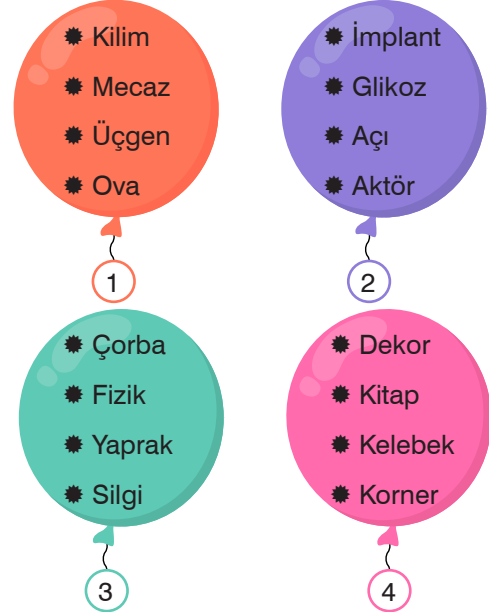
Yüreğimi beşik yaptım sevdana
 Düşler kurdum, hayal kurdum bildin mi?
 Umutlardan taç yaptım yoluna
 Bir gün olsun zahmet edip geldin mi?

Vefasızsın, vefalyım deme hiç
 Gelmek için çok geç kaldın, gelme hiç!
 Kutlu olsun sana bu şan, bu sevinç
 Bir tek sana yenik düştüm gördün mü?

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerden kaçısı soyut anlamlıdır?

- A) 8 B) 7 C) 6 D) 5

2.

Numaralanmış balonlardan hangisinde yer alan sözcüklerin tamamı terim anlamlıdır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

3.

Çocuklar, terim anlamı bir sözcük ve o sözcüğün hangi alanla ilgili olduğunu belirten bir örnek verir misiniz?

Öğretmen

Buna göre, aşağıdaki öğrencilerden hangisinin cevabında yanlışlık vardır?

A)		"Çokgenler" matematikle ilgili bir terimdir.
B)		"Anjiyo" tıp ile ilgili bir terimdir.
C)		"Meridyen" tiyatro ile ilgili bir terimdir.
D)		"Öykü" edebiyat ile ilgili bir terimdir.

4. Aşağıdaki sözcüklerden hangisine "-lik" eki getirilirse soyut anlamı sözcük oluşmaz?

A)	Kurnaz	B)	Güzel
C)	Söz	D)	Kardeş

5.

1	Bebeğin saçları siyah, yanakları kırmızıydı.
2	Hayalinde, renkli düşünceler canlanıyordu.
3	Tecrübe kitap sayfalarından değil yaşayarak elde edilir.
4	Ahşap sandıkta gül resimleri vardı.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde hem somut hem de soyut anlamı sözcüğe yer verilmiştir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

6.

I. Çoluk çocuk parkta eğleniyordu.
II. İnşaat işinden az çok anlıyor.
III. İşler ağır aksak ilerliyor.
IV. Yalan yanlış bilgilerle beni kandıramazsın.

Bu cümlelerde ikilemelerin yapılış şekillerinden hangisine örnek yoktur?

- A) Eş anlamı sözcüklerin bir araya gelmesiyle
 B) Yakın anlamı sözcüklerin bir araya gelmesiyle
 C) Karşıt anlamı sözcüklerin bir araya gelmesiyle
 D) Biri anlamı biri anlamsız sözcüklerin bir araya gelmesiyle

7.

Ağızdan çıkan kulağın duyuyor mu?	Yaşlı kadın, Erzurum ağızıyla konuşuyordu.
Bir dilim böreği ağzına atıverdi.	Şişenin ağzı çok dar.

"Ağız" sözcüğünün terim olarak kullanıldığı bölüm taranırsa şeklin görüntüsü nasıl olur?

- A)

- B)

- C)

- D)

8.

Beş duyumuzdan herhangi biriyle algılayabildiğimiz sözcükler "somut" anlamlıdır.

Buna göre, aşağıdaki öğrencilerden hangisi "sert" sözcüğünü somut anlamlı olacak şekilde cümlede kullanmıştır?

- A) Gürültü yapan çocuklara çok sert baktı.
- B) Yatak çok sert olduğu için sırtı ağrı-mış.
- C) Yeni müdür yardımcısı sert birine benziyor.
- D) Bugünkü maçlar çok sert geçti.

9.

Üstüme yıkılır bu koca şehir
1

Kalbim paramparça bir taş olurum
Ne zaman karşıdan bir gemi geçse
2

Gözümde kurumuş yaşlar bulurum.

Hele o beyaz bir gemiyse geçen
O günü hatırlar deli olurum
3

Açar kollarını mavi bir deniz
4

Dalgalar içinde kaybolurum.

Bu dizelerde numaralanmış sözcüklerden hangileri beş duyumuzun herhangi biriyle algılanabilir?

- A) 1 ve 2 B) 2 ve 4
C) 1 ve 3 D) 3 ve 4

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün anlam özelliği yanlış verilmiştir?

A) Konuşması herkese <u>güven</u> veriyordu.	Soyut anlam
B) O kadar çok <u>horluyor</u> ki diğer odalardan duyuluyor.	Gerçek anlam
C) Atomun <u>parçalanmasıyla</u> ilgili birçok çalışması var.	Terim anlam
D) O <u>soğuk</u> bakışlarının ardında pamuk gibi bir kalbi var.	Somut anlam

1.

Görme

Koklama

İşitme

Tatma

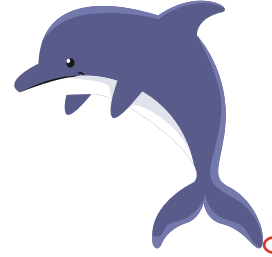

Dokunma

Somut anlamlı sözcükleri beş duyumuzun herhangi biriyle algılarız.

Buna göre;

Yunus balıkları, yeryüzündeki en zeki canlılardan biridir. Ayrıca özgürlüklerine de son derece düşkünlerdir. Evlerinden yani engin deniz ve okyanuslardan zalimce koparılıp alınan yunus balıklarının çoğu, üzüntüsünden ölür. Yunuslara birtakım gösteriler yaptıran eğlence parkları, yaptıkları zalimlikleri onların her daim gülen tatlı yüzlerinin arkasına saklanarak kapatmaya çalışırlar. Bu gösterileri seyretmeye gelenler, yunusların keyiflerin çok yerinde olduğunu sanırlar. Daracık havuzlarda bu mümkün müdür?

yukarıdaki parçada altı çizili sözcüklerden hangileri somut anlamlıdır?

A) zeki - deniz

B) zalimce - üzüntüsünden

C) tatlı - daracık

D) daracık - deniz

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde terim anlamlı sözcük yoktur?

- A) Mimar, bina tasarımında simetriyi ön planda tutmuş.
- B) Yazar son kitabını genç okuyuculara tanıttı.
- C) Ünlü tenisçi harika bir voleyle topu rakibine gönderdi.
- D) Bitkiler güneş ışığını kullanarak karbondioksit ve suyu glikoza dönüştürür.

3. İkilemeler farklı şekillerde oluşturulur:

- ✱ Eş anlamlı sözcüklerin bir araya gelmesiyle
- ✱ Karşıt anlamlı sözcüklerin bir araya gelmesiyle
- ✱ Yakın anlamlı sözcüklerin bir araya gelmesiyle
- ✱ İkisi de anlamsız sözcüklerin bir araya gelmesiyle oluşturulabilir.

Buna göre, aşağıdaki ikilemelerden hangisi yukarıdakilerden herhangi birine örnek gösterilemez?

- A) Eş dost kim varsa davet etmişler.
- B) Ayağında eski püskü bir çizme vardı.
- C) Günlerdir senden ses seda çıkmıyor.
- D) Çamurda bata çıka yürümeye çalıştılar.

4. Beş duyu organından herhangi biriyle algılanabilen sözcükler "somut" anlamlıdır.

1 Beyin, acı, dostluk, anı, kitap

2 Ümit, uçak, tatlı, azim, kağıt

3 Rüzgâr, kuş, cızırtı, soğuk, ekşi

4 Hava, sert, yetenek, tıkırtı, bilgi

Sevimli panda bambu yemeye giderken tüm sözcüklerin somut anlamlı olduğu yolu tercih edecektir.

Buna göre, kaç numaralı yoldan gitmelidir?

A) 1

B) 2

C) 3

D) 4

5.

Hepsi güzeldi kar, tipi, fırtına
Günlerin geçişi ardı ardına
Hasretiz bir kanat şakırtısına
Mavi gökte kuşlar yine uçar mı?

Uzak, çok uzağız şimdi ışıktan,
Çocuk sesinden, gül ve sarmaşıktan,
Dönmeyen gemiler olduk açıktan,
Adımızı soran, arayan var mı?

Bu dizelerde,

- ☀ Soyut anlamlı sözcük
- ☀ Somut anlamlı sözcük
- ☀ İkileme
- ☀ Gerçek anlamlı sözcük

yukarıdakilerden kaçının örneği vardır?

A) 1

B) 2

C) 3

D) 4

6. I. Mutfağın köşesinde duran porselenlerin hepsi kırılmıştı.
II. Bu anlaşmayla şirketiniz köşeyi döner.
III. Köşe atışını yapan futbolcu taraftarları selamladı.

Numaralanmış cümlelerde "köşe" sözcüğünün anlam özellikleri aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Mecaz	Terim	Gerçek
B)	Gerçek	Mecaz	Terim
C)	Gerçek	Terim	Mecaz
D)	Mecaz	Mecaz	Gerçek

1. Bir bilim, sanat, meslek ve spor dalıyla ilgili özel bir kavramı karşılayan sözcükler "terim anlamlı" sözcüklerdir. Buna göre,

“

(I) Neredeyse her evde bulunan tost makineleri sadece tost yapmak için değil, besinleri ısıtmak, et pişirmek için de kullanılıyor. (II) Tost makinesi, ısıtılabilen iki metal plakanın bir menteşe kullanılarak birleştirilmesiyle yapılır. (III) Alt ve üst kapaklarda, plakaların hemen altında birer tane olmak üzere iki rezistans bulunur. (IV) Bunlar, içlerinden elektrik akımı geçmesiyle ısınır ve plakaları ısıtır, plakalar istenen sıcaklığa ulaştığında bir termostat rezistansları devre dışı bırakır. (V) Tost makinemiz istenen sıcaklığa ulaştığında tostumuzu koyar ve çıtır çıtır pişmesini bekleriz.

bu metinde numaralanmış cümlelerin hangilerinde terim anlamlı sözcüğe yer verilmemiştir?

- A) I ve II B) II ve IV C) I ve V D) III ve V

2. Aşağıdaki öğrencilerden hangisinin cümlesinde ikileme yoktur?

A)

Gözleri pırıl pırıl parlıyordu.

B)

Rüzgâr, ağaçları sağa sola savuruyordu.

C)

Yağmur sonrası caddeler tertemiz olmuş.

D)

Merdivenden patır patır sesler gelince hemen koştuk.

- 3.

Duyu organlarının herhangi biriyle algılabilen sözcükler "somut", algılanamayan sözcükler ise "soyut" anlamıdır.

UYARI: Bir sözcüğün somut veya soyut anlamlı oluşuna cümledeki anlamına göre karar vermeliyiz.

Bu açıklamaya göre, aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi soyut anlamlı değildir?

- A) Hafızası o kadar güçlüydü ki bir kez okuduğu sayfayı ezberlerdi.
B) Yaptığı sulu şakalardan dolayı etrafında hiç arkadaşı kalmamıştı.
C) Geçim derdi, çocukların eğitimi derken omuzlarında ağır bir yük vardı.
D) Küçük çocuk parmağında değerli bir yüzük taşıyordu.

4.

I
Güçlü kuvvetli iki kişi, yoldaki kayayı
kenara taşıdı.
(Yakın anlamlı sözcüklerden oluş-
muştur.)

II
Söylediklerini yarım yamalak anlıyor
ama tepki vermiyordu.
(Biri anlamlı biri anlamsız sözcükler-
den oluşmuştur.)

III
Yıllarca verdiği emeklerin karşılığını
er geç göreceksin.
(Zıt anlamlı sözcüklerden oluşmuştur.)

Anlamı güçlendir-
mek için sözcüklerin
tekrarıyla oluşan
kelime grubuna "iki-
leme" denir. İkileme-
ler farklı şekillerde
oluşturulur.

IV
Odanı toplama konusunda bu kadar
mırın kırın etmene gerek yok.
(Her ikisi de anlamsız sözcüklerden
oluşturmuştur.)

Buna göre numaralanmış yerlerin hangisinde ikileme, yay ayraç içinde verilen açıklamaya uygun oluşturulmamıştır?

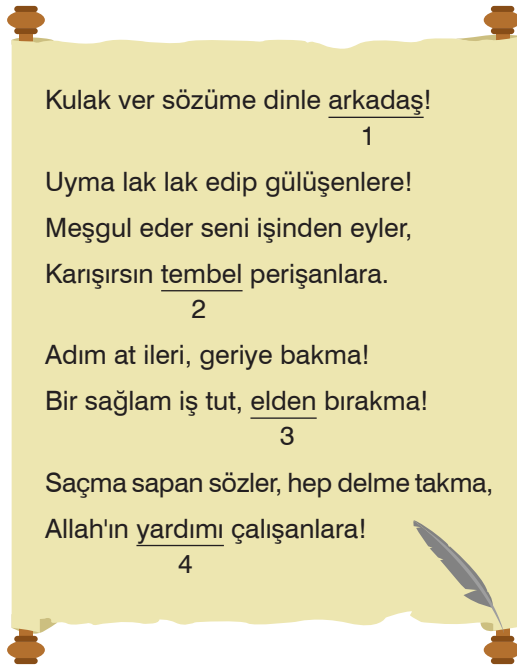
A) I

B) II

C) III

D) IV

5. Somut anlamlı bazı sözcükler anlam genişlemesine uğrayarak soyut anlam kazanabilir.

Numaralanmış sözcüklerden hangisi buna ör-
nek gösterilebilir?

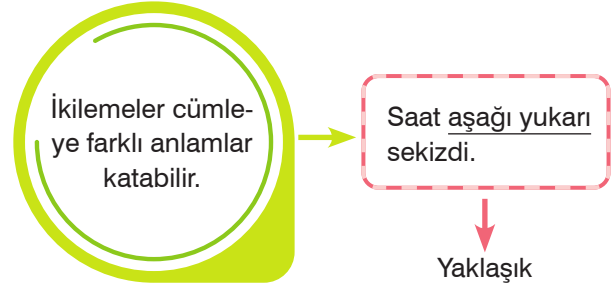
A) 1

B) 2

C) 3

D) 4

6.

Buna göre,

- I. Fotoğrafını görür görmez onu tanıdı.
- II. Çocuklar düşe kalka büyür.
- III. Olur olmaz her şeye kafasını takar.
- IV. Yastığa başını koyar koymaz uyudu.

numaralanmış cümlelerin hangilerinde ikileme-
nin cümleye kattığı anlam aynıdır?

A) I ve III

B) II ve III

C) III ve IV

D) I ve IV

7 ve 8. soruları aşağıdaki metne göre yanıtlayınız.

Fareler, gelinciklere karşı yeni bir savaşa hazırlanıyorlardı. O zamana kadar hep gelinciklere yenilmişlerdi. Bu savaşın nasıl yürütülmesi gerektiği konusunda önemli kararlar almak için fareler kurultayını topladılar. Kurultayda, gelinciklerle daha önce yapılan savaşlarda tecrübe kazanmış bazı yaşlı fareleri, ön saflarda çarpışmaları ve zafer kazanmaları için kumandan seçtiler. Bu kumandan fareler, düşmanlara dehşet saçmak için başlarına iri iri boynuzlar da takacaklardı. Nihayet savaş başladı. Daha önceki savaşlarda olduğu gibi fare birlikleri çabucak bozguna uğrayarak ileri geri koşturup durdular. Çıktıkları deliklere kendilerini zar zor attılar. Soydaşlarına güven ve cesaret aşılayacak boynuzlu kumandan fareler ise başlarındaki boynuzlarından ötürü, çıktıkları deliklerden süzülüp kaçamayınca arkadan yetişen gelinciklere yem oldular.

7. Beş duyumuzun herhangi biriyle algılanabilen sözcükler somut anlamlı, beş duyumuzun hiçbirisiyle algılanamayan sözcükler ise soyut anlamlıdır.

Bu metinde altı çizili sözcüklerden kaçısı soyut anlamlıdır?

- A) 8 B) 7 C) 6 D) 5

8.

İkilemeler farklı şekillerde oluşturulabilir.

Buna göre aşağıdaki ikilemelerden hangisi, metinde yer alan ikilemelerden farklı bir şekilde oluşturulmuştur?

- A) Çevreyi temizlemek için büyük küçük herkes elinden geleni yapıyordu.
 B) Pazardan aldığı taze meyveleri dolaba tek tek yerleştirdi.
 C) Eğri bükürü yolları geçince nihayet yemyeşil bir düzlüğe ulaştık.
 D) Akşam yemeğinden önce abur cubur yemek yoktu hani!

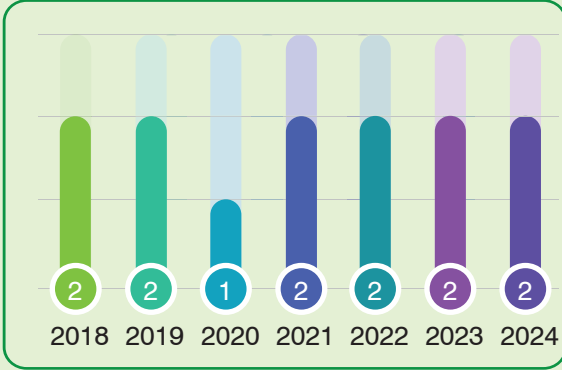
Öğrenme Çıktısı

T.0.5.21. Söz varlığı unsurlarının kaynaklardaki (sözlük, genel ağ vb.) diğer anlamlarını ve varsa görsel karşılığını (resim, işaret, emoji vb.) belirler. Ayrıca üzerinde çalışılan söz varlığı unsurlarıyla ilgili (eş veya yakın anlamlı kelime, zıt anlamlı ve eş sesli kelime, çağrıştırdığı kelime, atasözü, deyim, kalıp söz, terim, ikileme, pekiştirme) kelimeleri tespit edip aralarındaki anlam ilişkilerini ortaya koyar.

NOT: Bu fasikülde sözcükler arası anlam ilişkileri, eş anlamlı, zıt anlamlı, sesteş sözcükler konusuna ağırlık verilmiştir.

LGS Analizi

"Sözcükte anlam" konusu ile ilgili LGS'de çıkan soruların yıllara göre dağılımı aşağıdaki grafikte verilmiştir.

Püf Noktalar / Önemli Uyarılar

- Bir sözcüğün eş veya zıt anlamlısını, kullanıldığı cümleye göre değerlendirmek gerekir.
- Sesteş sözcükler arasında anlamca bir yakınlık yoktur.
- Sözcüğün karşıt anlamlısı ile olumsuzluğu karıştırılmamalıdır.

Kişisel Notlar

1.

Yapımı kolay, tüketimi keyifli bitki çaylarından biri olan yeşil çay, zayıflamaya ve vücutta biriken

1

ödemi atmaya yardımcı olur. Ancak gereğinden fazla tüketilmemelidir. Gün içinde 2 bardaktan fazla tüketilirse uykusuzluk, baş ağrısı, iştah

2

kaybı oluşabilir. Sağlık için faydalı olan bu bitkiyi

3

4

dikkatli tüketmeliyiz.

Numaralanmış sözcüklerle ilgili,

- 1 numaralı sözcük eş seslidir.
- 2 numaralı sözcük eş anlamlıdır.
- 3 numaralı sözcüğün sesteşi "sıhhat"tir.
- 4 numaralı sözcüğün zıddı "zararlı"dır.

yukarıdakilerden kaç tanesi yanlıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

2. Aşağıdaki sözcük gruplarından hangisi arasında farklı bir anlam ilişkisi vardır?

- A) Bellek >••< Hafıza
- B) Barış >••< Harp
- C) Anıt >••< Abide
- D) Güz >••< Sonbahar

3.

Ağaca bakan keçinin dala bakan oğlağı olur.

Altı çizili sözcükler arasındaki anlam ilişkisi aşağıdakilerden hangisinde yoktur?

- A) At Tay
- B) Koyun Kuzu
- C) Geyik Ceylan
- D) Tavuk Cıvcıv

4.

Günde yüz kez kendime iç ve dış yaşamımın, yaşayan ya da ölü başka insanların emeğine dayandığını hatırlatıyorum. Çok derinlere dalmadan günlük yaşamdan biliyoruz ki bir insan başkaları için vardır.

(Albert Einstein)

Bu parçada aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

- A) İkileme
B) Mecaz anlamlı sözcük
C) Zıt anlamlı sözcük
D) Eş sesli sözcük

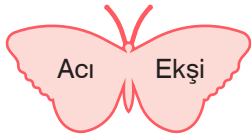
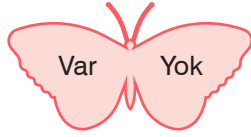
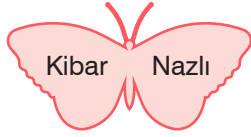
5.

Bir ürünün parçalarının aynı tür başka bir ürünün parçalarıyla bire bir eşleştiği ilk seri üretim, 1805 yılında Brunel adlı bir mühendis tarafından gerçekleştirildi. Brunel, İngiliz Kraliyet Donanmasının her yıl ihtiyaç duyduğu yüz bin gemi palangasını makinelerden yararlanarak üretti. Onun bu başarısı seri üretimin gelişimi için önemli adımlardan biridir.

Bu parçada altı çizili sözcüklerden kaç eş sesli sözcüğe örnek gösterilebilir?

- A) 5 B) 4 C) 3 D) 2

6. Aşağıdaki sözcüklerden hangileri karşıt anlamlıdır?

- A) B)
- C) D)

Kavrama Testi

SÖZCÜKTE ANLAM

7.

Zor sınavlar güçlü insanlar yetiştirir.

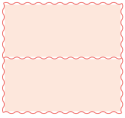
Affetmek geçmişini değiştirmez ama geleceğin önünü açar.

Büyük şeyler küçük şeylerin bir araya gelmesidir.

Kusursuz dost arayan dostsuz kalır.

Yukarıdaki tabloda karşıt anlamlı sözcüklerin bulunmadığı kısımlar çıkarılırsa aşağıdaki şekillerden hangisi ortaya çıkar?

A)

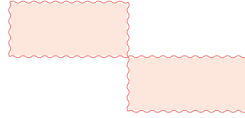
B)

C)

D)

8.

Yazılışları aynı, anlamları farklı olan sözcükler sesteştir.

Aşağıdaki altı çizili sözcükler sesteş olacak şekilde cümlelerde kullanılmıştır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinde yanlış yapılmıştır?

- A) Deveyi yardan uçuran bir tutam ottur.
Yandı yüreği yâr derdiyle.
- B) Vakit çok geç oldu, gitmeliyiz.
Arabalar bu yoldan geçti.
- C) Yarışmada altın madalya kazandı.
Bakır kazanda yemekler pişti.
- D) Karnı çok açmış, yemek yiyecek.
Bodrum kapısını kim açtı?

9.

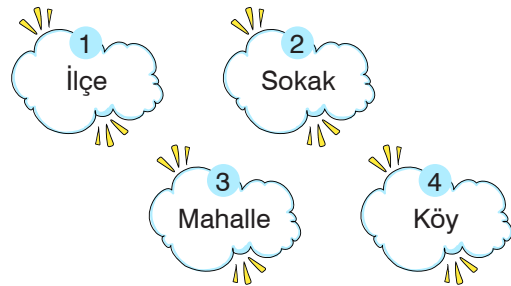
Sık sık verilen aynı öğütten sıkılma. Çünkü bir çiviye çakabilmek için defalarca vurmamak gerekir.

Bu cümledeki altı çizili sözcüğün eş anlamlısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yanıt
- B) Bilgi
- C) Nasihat
- D) Tecrübe

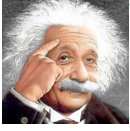
10.

Bu sözcüklerin özel anlamından genel anlamlıya doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) 1, 2, 3, 4
- B) 3, 2, 4, 1
- C) 4, 3, 1, 2
- D) 2, 3, 4, 1

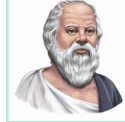
1.

Einstein

Bir insanın zekası cevaplarından değil, sorduğu sorulardan anlaşılır.

1

Sokrates

Hiçbir zaman iyi olduğundan emin olmadığım şeylerden, kötü olduğumu kesin bildiğim şeylerden korktuğumdan fazla korkmam.

2

Necip Fazıl
Kısakürek

Yanında olduğum zaman değerimi bilmezsen değerimi bildiğin gün beni yanında bulamazsın.

3

Cenap
Şehabettin

Akarsu ne güzel hayat dersidir. Küçük engellerin üzerinde köpürür, büyüklerin yanından sessizce geçiverir.

4

Numaralanmış cümlelerin hangisinde karşıt anlamlı sözcüklere yer verilmemiştir?

A) 1

B) 2

C) 3

D) 4

2. Aşağıdakilerden hangisinde sözcüklerin tamamı sesteştir?

A)

- * Kat
- * Çay
- * Göz
- * Saz

B)

- * Güz
- * At
- * Kır
- * Sarı

C)

- * Arı
- * İç
- * Bit
- * Yaz

D)

- * Ara
- * Saç
- * Süt
- * Dağ

3.

Özveri olmadan büyük başarılar imza atan kimse yoktur.

Bu cümlede altı çizili sözcüğün anlamdaşı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çalışmak

B) Azim

C) Cömertlik

D) Fedakârlık